

Kambaris ar dvēseli

*"Mājas Viesī" sākam jaunu rubriku "Saimnieka faktors" par cilvēkiem, kas iegulda sirdi un dvēseli, lai atjaunotu namus ar kultūrvēsturisku nozīmi. No aptuveni 200 kādreizējiem hernhūtiešu saieta namiem šobrīd Latvijā saglabājušies četri. Blomes pagasta "Riņģi" ir vienīgais, kas atrodas savā vietā un pilda sākotnējo funkciju. "Mani ar "Riņģiem" vieno garīgā nabas saite," spriež Brāļu draudžu saieta nama mantiniece **Vita Viktorsonē.***

Elvita Ruka

Vitas dzimtai piederējušais saieta nams padomju okupācijas laikā bija sadalīts kolhoznieku dzīvokļiņos, un Vita atceras, ka reiz, atbraukusi uz Smilteni pie draugiem, slepus devusies uz Blomi, lai bailīgi apietu tam apkārt. Savukārt es līdz "Riņģiem" nonāku garas dienas beigās, kad mani izliek no mašīnas un atstāj. Ir tveicīgs jūlija vakars, aiz manis šodien jau divas muižas, trīs baznīcas, mākslinieku rezidence un garākais krogs Latvijā, sarunas, iespaidi un ziņa par kolēģes nāvi – negaidīta un sāpīga. Visa

ir pārāk daudz, tāpēc brīdi, kad pie "Riņģiem" palieku viena, sajūtu teju fizisku atvieglojumu. Vita vēl brauc, es izbaudu zāli zem basajām pēdām, noglāstu nama senos baļkus, ieelpoju vecas koka mājas mierinošo smaržu un eju iekšā. Nekā ārišķīga, nekā lieka, vien klusums un miers. Simetriski logi abās pusēs, aiz tiem lielu koku dzīvīgais zaļums, gaisma dejo caur lapām. Esmu viena, bet saistīta ar kaut ko gaišu, tīru un nepārejošu. Sajūtos gaidīta un mājās, kur dievišķais nav jāpiesauc, bet pārklāj kā mierīgs plīvurs. Zirnekļa tīkls nomirdz vakara saules staros, uz grīdas kārpās apkritusi vabole, klusums

Saieta nami ir gan materiālās, gan garīgās nozīmes piemineklis, kas vēsta par latviešu zemnieku spēju organizēties un tiekties uz labo.

stindz ausīs, un dienas trauksme izplēn kā nebijusi.

*"Laiks steidzas,
Viss sākas un beidzas,
Nekas nestāv uz vietas,
Ne mēs, ne lietas,"*

izlasu pirmo, kas uzšķiries neuzkritoši izliktajā viesu grāmatā. Nemeklēju ievērojamu cilvēku parakstus, tie atrodas paši, bet sirds aizpeld līdzī ar roku rakstītajām rindām.

*"Gaiša kļūst iela gaiša,
Priecīgas mājas,
Mirdzēt sāk logi,
kas skumst,
Dzīvības maizes dalītāj,
Ienāc lauzt maizi ar mums,
Dzīvības maizes dalītāj,
Ienāc, ienāc,"*

vakara rēnajā gaismā nav neviena rokkraksta, ko nespētu salasīt... Te, šķiet, visus pārņem miers un iedvesma, šķiru tālāk un atrod Raiņa rindas:

*"Aiz manis stāv zvaigznes!
Ko tu man padarīsi?"*

Pirmais hernhūtiešu lūgšanu nams tika uzcelts Valmiermuižas Jēra kalnā jau 18.gs., bet "Riņģi" liecina par kustības uzplaukumu 19.gs. vidū un beigās.

Vita Viktoršone savu mantojumu tur godā, jo saskata tajā augstāku vērtību.

Vienkāršības gēns

Te it visā ir tāda vienkāršība, ka pasaule pēkšņi kļūst ļoti saprotama – tieši tāda, kādu to latviešu zemniekiem atklāja Brāļu draudžu kustība jeb hernhūtieši, misionāri, kas latviešu tautai deva pirmo atmodu un ļāva sajusties "ar zvaigznēm aiz muguras" –

palīdzēja saprast, ka katrs cilvēks ir vērtība, un iemācīja organizēties.

Kad atbrauc saimniece un blakus esošajā dzīvojamā mājā ilgi runājam par hernhūtiešu nozīmi latviešu zemnieku apgaismībā, virs terases parādās zvaigznes. Jau zinu, ka pirmie lūgšanu nami tika iekārtoti rījās,

ZEMNIEKI SAMETA NAUDU "NO KATRA PĒC SPĒJĀM" UN CĒLA KOPĀ. "RIŅĢU" NAMS ARĪ IR KOPDARBS, TĀPĒC NEUZSKATU, KA TAS PIEDER MAN. JĀ, ZEMESGRĀMATĀ TAS IR REĢISTRĒTS UZ MANA VĀRDA, BET GARĪGI TAS PIEDER VISIEM TOREIZĒJIEM BLOMES ZEMNIEKIEM.

nākamo izveidei zemnieki naudu sameta paši, tie plauka un izpletās pa visu Vidzemi, kļuva par garīgās, ekonomiskās un kultūras dzīves centriem, bet tautas mutē joprojām tika saukti par "kambariem". Vitai "Riņģi" arī ir "kambaris", un viņa atklāj šā kambara devīzi: "Nāciet pie manis visi, kas esat noguruši un

pateicoties "māmiņai" un "tētiņam". Pirmā bija bagāta zviedru ģenerāļa atraitne baronese fon Hallerte, otrs – Ungurmuižas barons Kampenhauzens. Viņi ceļoja, skatījās, kas notiek pasaulē, iepazinās ar grāfu Cincendorfu un saprata, ka hernhūtiešu idejas būtu jāieplūdina Latvijā. Pēc viņu uzaicinājuma 1729. gadā te ieradās pirmie sludinātāji, un tā bija viņu pirmā misija ārpus Hernhūtes. Vēlāk sekoja sludināšana tik eksotiskās vietās kā Barbadosas salā, Grenlandē, Surinamā, Dienvidāfrikā, taču pati pirmā bija Vidzeme.

Kas tad pie mums bija pirms tam? Latviešu zemnieks it kā gāja uz baznīcu, bet tā bija celta vācu kungiem, no kanceles svešā valodā skanēja bla-bla-bla, blakus bija krogs, kas bija daudz saprotamāks. Zemnieks baznīcā atsēdēja un devās iedzert. Nav jau noslēpums, ka tautu nodzirdīja apzināti, jo tāda ir vieglāk vadāma... Blome izcēlās īpaši, te pie muižas bija spirta brūzis, īsta Sodoma un Gomora vienuviet... Hallerte un Kampenhauzens tādu dzīvesveidu neatbalstīja, viņi gribēja, lai arī zemnieku dvēseles top apgaismotas pēc būtības. Viņu kristīgā izpratne nebija formāla. Hallerte pat mazgāja kājas saviem zemniekiem, sakot paldies par to, ka viņi gādā tai maizi... Tas, protams, ir izņēmums, bet tendence uz kristīgo ziedošanos un kalpošanu bija spēkā. To sludināja un apliecināja arī pirmie misionāri, kas izturējās pret zemniekiem ar lielu cieņu un pietāti, īsā laikā iemācījās latviešu valodu un runāja tikai tajā. Viņi pareizi piekļāvēja un tika sadzirdēti. Zemnieki saprata, kas ir "lielais sāpju vīrs", saprata, ka katrs, pilnīgi katrs ir radīts pēc Dieva līdzības. Viņos modās normāla pašapziņa un spēja sadarboties. Brāļu draudzes bija ļoti organizētas, mūsu zemnieki to organizētiski pārņēma. Kustība ļoti uzplauka, augsne izrādījās pateicīga un auglīga – saiešanu nami izsējās pa visu Vidzemi. Vīspirms

Brāļu draudžu nami ir ļoti askētiski, ierāmēts Svēto rakstu citāts ir galvenais reliģiskais akcents.

Arī mūsdienās tiek ievērota tradīcija, ka vīri sēž lūgšanu zāles labajā, bet sievas kreisajā pusē.

Hernhūtiešu vēsture

Vita Viktorsona ir laicīgs cilvēks, strādā Latvijas vēstniecībā Zviedrijā, bet uz "Riņģiem" steidz katrā brīvā brīdī – sauc sirds un paaudžu asins balss. "Ģimenē bijām dabiski dievticīgi. Uz baznīcu neskrējām, bet vienmēr ir bijusi vertikālā izpratne, ne horizontālā," viņa atklāj un saviem vārdiem izskaidro hernhūtiešu ienākšanu Latvijā.

"Hernhūtiešu kustība radās Morāvijā, kur dzīvoja no Čehijas izdzītie protestanti. Viņu patrons bija grāfs Nikolajs Ludvigs fon Cincendorfs, kas Jāva savā zemē apmeties citviet vajātajiem brāļiem un nodibināt Hernhūtes koloniju. Tās nosaukumu var tulkot kā "Zem Dieva cepures" vai "Viņa patvērumā, glābiņā". Latviju tolaik ietekmēja vāciskā kultūras telpa. Apgaismotie, meklējošie prāti tiecās tieši uz to. Hernhūtieši Latvijā ieradās,

norūpējušies, es jūs atvieglōšu." To viņas māte atcerējusies no pirmskara bērnības, bet vēlāk, 90. gadu sākumā atgūstot "Riņģus" un uzsākot garīgo praksi, noticis brīnums. Brāļu draudzēs ir pieņemts, ka lūgšanu telpā nav īpašu ticības atribūtu, izņemot atvērtu Bībeli. Pirms dievkalpojuma lūgšanu teksti tiek sarakstīti uz mazām lapiņām un vilkti kā lozes – kā Dieva roka vadīs, tā arī būs. Un

pirmajā "Riņģu" kambara lūgšanā izvilks tieši šis, šai vietai izsenis piederīgais!

Skatos zvaigznēs un saprotu, ka šis zemnieku vienkāršības gēns arī manī ir dzīvs. Saprotama uzruna, vienkāršs aicinājums, atziņa, ka katrs cilvēks ir vērtība un pie baznīcas nav obligāti jābūt krogam. Pietiek, ka "lielais sāpju vīrs" aizlūdz par katru no mums, esam kopā un aiz mums ir zvaigznes...

pulcēšanās notika rijās, tad sāka celt atsevišķas celtnes.

Latvieši cēla baznīcu sev

Pēc būtības saiešanas nams ir tā pati baznīca, tikai latviešu zemnieku celta un uzturēta. Kad sākās to būvniecība, tad princips bija gluži kā neuzceltajā komunismā – zemnieki sameta naudu "no katra pēc spējām" un cēla kopā. Cilvēki nerēķināja, bet deva, kas bija. "Riņģu" nams arī ir kopdarbs, tāpēc neuzskatu, ka tas pieder man. Jā, zemesgrāmatā tas ir reģistrēts uz mana vārda, jo viss ir jādokumentē, bet garīgi tas pieder visiem toreizējiem Blomes zemniekiem. Mans vectēvs, aktīvs hernhūtiētis, atvēlēja zemi. Citi sameta naudu. Kāds nāca un cēla. Šī ir pirmā reize, kad latvieši cēla baznīcu paši sev. Tādos apstākļos, kādi bija. Nācās nedaudz noslēpt, tāpēc apkārt saieta namiem vienmēr ir daudz koku. Tie nekad nebija lielceļu malās. Vācu muižkungu nīda šo kustību un ik pa brīdim aizliedza, bet apturēt nespēja. Caur Vidzemi šī kustība ietekmēja visas Latvijas attīstību, bez hernhūtiešiem nebūtu tautas atmodas, nebūtu savas valsts, pat mūsu valoda būtu citāda, jo hernhūtieši ar savām kļūdiņām ietekmēja tās attīstību.

Kas tad saieta namos noticis? "Lielākajā telpā sākotnēji sēdējuši pie galda un studējuši Bībeli. Gudrākais un viedākais kļuvis par "sacītājtētiņu". Viņš nav bijis atsvešināts, bet "viens no". Tas ir bijis ļoti svarīgi. Šī kopā būšana un kopības sajūta. Cilvēki, kopīgi lasot un sarunājoties, aptvēruši, kas tad īsti Bībelē rakstīts, sapratuši, par ko ir baušļi un ko tie māca. Zemnieki ieguva izpratni par morāli – zagti ir slikti. Saprata un izpildīja tieši. Caur paudzēm ir nodoti stāsti, kā zemnieki nes uz muižu atpakaļ sazagtos ābolus un kartupeļus, jo hernhūtiešu ietekmē ir sapratuši, ka tā darīt

PADOMJU LAIKĀ
MAMMA ŠEIT KĀJU
NESPĒRA. PRINCIPA
PĒC. NESPĒJA
SKATĪT, KĀ MĀJAS
PĀRVĒRSTAS
KOLHOZNIKU
KOPMĪTNĒ. VIŅA TE
ATBRAUCA TIKAI
PĒC ATMODAS.
VIŅAI MĀJA BIJA
DŽĪVS CILVĒKS, AR
TO IR
JĀSARUNĀJAS. ES
ARĪ TĀ DARU.
KAMBARIM IR
DVĒSELE.

nav labi... Dzīve zemniekam nebija viegla, tomēr arī viņš gribēja būt godīgs Dieva acīs.

Pasaka iz seniem laikiem

"Riņģos" sacītājtētiņi nāca no Ķīkuļu mājām – brāļi Andžs un Jēkabs. Pēdējais bija labs audējs un rakstītājs, ievērojams hernhūtiētis un pirmo latviešu valodā zināmo dzejoļu autors. Atrastas tikai divas dziesmas, ko viņš rakstījis kā sūdzību Krievijas ķeizarienei, bet tā ir augstas raudzes poēzija. Poētiskā formā viņš bija ietvēris zemnieku sāpi, kur "Vidzemītē bez bēdām nav ne dvēselīte". Tā arī bija, dzīve sūra, taču saieta namu gars spēcīgā, deva cerību. Brāļu draudzes bija stingri reliģiska kustība, taču pievilka savā orbitā arī kultūru un ekonomiku. Izstudē Bībeli, sāk runāt, rodas idejas... Visās teritorijās, kur uzplauka hernhūtiešu kustība, sākās arī ekonomiska augšupēja", tālākā vēsturē gremdējās Vita, līdz pārejām pie pašu "Riņģu" vēstures.

"Es uzaugu padomju laikā Rīgā. Bijām izdzīti no savām

mājām. "Riņģu" vēsturi es zināju – kā pasaku no seniem laikiem. Pats saieta nams uzcelts 1879. gadā. Mamma vectēvs – Jēkabs Rozenkrons – svēts cilvēks. Sacītājtētiņš, kas grūtos brīžos parādās kā kambara spoks – nātnās biksēs, aitādas vestītē, baltu galvu... Viņa tēvs bijis jautrākas dabas cilvēks, pagasta skrīveris – pateicoties viņa skaistajam rokrakstam, mūsu baznīcas grāmatu ierakstus joprojām var izlasīt... Taču viņam patīcis jautri uzdzīvot, viņš noslicis vannā un apglabāts Smiltenes kapu kalniņā vienā rindā ar baroniem. Dēlu tas ļoti ietekmējis, viņš izvēlējis svēta cilvēka ceļu. Sacītājtētiņš ir neprofesionāls mācītājs, viņu ciena un mīl pēc paveiktā, ne amata. Starpkaru periodā šie saieti piedzīvoja lielu uzplaukumu. Bez Jēkaba Rozenkrona te bija Zaķa tēvs, Paura tēvs, Smiltenes slavenais Kundziņš... Ar baznīcu nekāda naida nebija, gluži otrādi. Mācītāji bieži ciemojās saieta namos. Mana vecmāmiņa Amālija esot bijusi izcila saimniece, mācītāji vienmēr paēdināti vairākiem ēdieniem, arī zirgiem tikuši labākie salmi. Par vienu mamma stāstīja, kā viņa tiņu vecumā to kopā ar draudzeni vedusi ar pajūgu no Smiltenes. Divi dulli skuķi tā triekušies pa asiem likumiem, kamēr pajūgs apgāzies. Labi, ka mācītājs dzīvs un vesels. Izkārpījies no grāvja un teicis – paldies Dievam!"

Izpostītā ligzda

Vitas mamma vēl atcerējusies, kā stāv pie vectēva, Jēkaba Rozenkrona, zārka un ar kādu cieņu ļaudis viņu izvada. Tad sācies jaunāko laiku stāsts, kur bez izsūtījuma neiztikt. Svētājam vīram Jēkabam Rozenkronam bija divi dēli – ānis un Kārlis. Tēvs rīkojās hernhūtiešu garā un īpašumu sadalīja abiem dēliem vienlīdzīgi. Viņi dzīvoja pārticīgi, saimniecība paplašinājās, tika uzcelta jauna, skaista māja. 1940. gadā abus aizturēja un

aizveda uz Cēsīm. Mājinieki bijuši neizsakāmi laimīgi ieraugot, ka pēc vairākām dienām abi tomēr atgriežas – nāk pār kalnu mājup. "Tikai, kad Kārlis pasmaidījis, zobu nav bijis – visi izsisti," ģimenes vēsturi stāsta Vita.

"Kara laikā mamma bija ģimnāziste. Tad kambari apmetās vācu oficiēri. Esot bijuši ļoti zolīdi. Rīkojuši balles. Viens mammai uzdāvinājis pērļu maciņu un teicis – ja tas izirst, tad zini, ka esmu miris. Vienā dienā tas tiešām ne no šā, ne no tā iziris. 1944. gadā te pulcējušies bēgļi, kas pat no Valkas un Alūksnes ar kājām mēģinājuši tikt līdz jūrai un aizbēgt uz Rietumiem."

Šā laika atmiņas papildina Blomes tautas nama vadītāja Gita Skadiņa, kuras vecvecāki arī bijuši bēgļu rindās. Līdzī – divas meitas, no kurām vienai rokās tikko dzimis zīdaiņītis. Govs līdzī, kā citādi? Apstājušies atvilkt elpu pie "Riņģiem". Kambaris bijis stāvgrūdām pilns. Sācies uzlidojums. Šķembas kā bites lidojušas, atcerējusies Gitas tante, zīdaiņa māte, kas uzlidojuma laikā spiedusies pie slaucamās govys un nav zinājusi, kas notiek ar pārējiem. Paldies Dievam, kambarim uzlidojums nebija trāpījis. Kad pēc brīža jaunā māmiņa gājusi upītē mazgāt zīdaiņa ausiņus, tad vēlusies migla un viņai parādījies baltais tētiņš. Mierinājās, ka Dievs palīdzēs, pasargās arī turpmāk. "Viņa nebija muldētāja," Gita uzsvēra.

Skaugi centās nodedzināt

Netālu bijis kara lidlauks, tāpēc vāciešiem un bēgļiem pa pēdām kambari apmetušies padomju zaldāti. Uzreiz sataisījuši divstāvu gultas, lai vairāk var izguldēt. Oficiērus un zaldātus salika arī dzīvojamā mājā, saimniekus saspiežot mazākajā istabiņā. Vitas mammai, kas 1945. gadā pabeidza vidusskolu, nelūgtos viesus nācās apkalpot pašai savās mājās. Protestēt nevarēja,

jo viņas tēvu kā tautas ienaidnieku atkal apcietināja. Jāni Rozenkronu aizveda uz Valmieras cietumu un izsūtīja uz Kazahstānu. Viņam izvirzītā apsūdzība – ieroču turēšana. "Viņš bija aizsargs. Izsūtīja viņu vienu, ārpus kolektīvajiem deportācijas viļņiem. Taču mamma katru gadu 25. martā raudāja. Viņas abas ar savu mammu bija slēpušās gubenī un skatījušās 1949. gada izvešanu. Kā vecs vīrs, zaldātu ielenkts, nometas ceļos un cepurē paņēm līdzī dzimto zemi... Tāpat viņas noskatījās, kā padomju līdzskrējēji laupa mēbeles. "Riņģos" arī nekas nepalika. Viņas aizgāja ar to, kas mugurā," skarbo stāstu noslēdz Vita.

Viņas vienaudze un Rīgas skolas klasesbiedrene Gita, kas ir dzimusi Blomē un tur arī atgriezies, vēlāk mani izved nelielā ekskursijā, kur viena pēc otras virknējas senas turīgu zemnieku sētas. Izsūtīts, izsūtīts, izsūtīts, viņa virknē pagātnes rētas un izstāsta savu stāstu līdz galam. Toreizējie bēgļi uz Rietumiem netika, bet vēlāk uz Sibīriju gan. Gitas vecāki iepazīnušies tieši tur. Arī Gitas dzimtas mājas padomju laikā bijušas sadalītas vairāku kolhoznieku dzīvokļos, samūrētas starpsienas, salipinātas piebūves, sakrātas tonnu tonnām drāzas. Mantiņkiem bija vajadzīgi divdesmit gadi un milzīga enerģija, lai seno māju atbrīvotu no padomju kultūrslāņa. Kamēr ģimene aizbraukusi uz deviņdesmito gadu barikādēm, bijušie mājas iedzīvotāji to centušies aizdedzināt. Skaudība un naidis, ko radījusi spriedze starp savulaik izsūtītajiem, viņu nodevējiem, kolhozu ieliktņiem un citādi iesaistītajiem, nekur nav zudusi. "Tādi laiki," nav nekāds attaisnojums, saka Gita, kuras režijā Blomes tautas teātris iestudējis šejieniešu izsūtīšanas stāstus. "Lai cik balvas saņēmām, nekad nespējām nosvinēt. Bija jāpaiet laikam, lai no tās dramatisma sajūtas atbrīvotos," saka vitālā

Amālija un Jānis Rozenkroni – Vitas vecvecāki, kuru aprūpē saieta nams bijis Latvijas brīvvalsts laikā.

MAN NĀCA
PIEDĀVĀJUMI MĀJU
PĀRDOT, BET ES
TIKAI SMĒJOS. ŠAI
VIETAI JĀATDZIMST,
BET JĀPALIEK AR
PAGĀTNES AURU –
MAN CITU DOMU
NEBIJA. NEKĀDA
BIZNESA PLĀNA
NAV UN NEBŪS! TAS
IR KĀDS CITS,
LIELĀKS PLĀNS. ŠIS
IR VIENĪGAIS SAIETA
NAMS, KAS
SAGLABĀJIES. TAS IR
SVARĪGS MŪSU
VALSTIJ. TAUTAI.

kundze, kas jaunībā pati bijusi arī "pretējā" pusē – kā kolhoza kultūras darbiniece izmitināta mazā dzīvoklītī, kas bijis izbūvēts tieši "Riņģu" kambarī.

Vieta ar vertikālu dimensiju

"Padomju laikā mamma šeit kāju nespēra. Principa pēc. Nespēja skatīt, kā mājas pārvērstas kolhoznieku

kopmītnē. Viņa te atbrauca tikai pēc atmodas. Viņai māja bija dzīvs cilvēks, ar to ir jāsarunājas. Es arī tā daru. Kambarim ir dvēsele. Arī nami var būt vientuļi, aizaugušām takām. Atnāciet pie viņiem. Apsēdieties. Tie jums daudz izstāstīs..." Vita aicina nezaudēt saikni ar vēsturi. Patriotisms un gribasspēks viņai ir asinis – viņas tēvs ir leģionārs, 1958. gadā atgriezies no Sibīrijas, apprecējies un atradis spēku dzīvot tālāk.

Kad par "Riņģu" saimnieci 90. gadu vidū kļuvusi Vita, māja un apkārtnē bijusi bēdu leja. "Kā bagātai brūtei nāca piedāvājumi māju pārdot, bet es tikai smējos. Ģēni. Mugurkaula smadzenes. Nabassaitē. Šai vietai jāatdzimst, bet jāpaliek ar pagātnes auru – man citu domu nebija. Nekāda biznesa plāna nav un nebūs! Tas ir kāds cits, lielāks plāns, kuru es respektēju. Vietas ar vertikālu dimensiju apkārt nemētājas. Šis ir vienīgais saieta nams, kas saglabājies. Tas ir svarīgs mūsu valstij. Tautai. Tādam tam jābūt un jāpaliek. Te nevajag masveida pasākumus. Tas nekas, ka lūgšanas notiek reti. Cilvēkiem te jānāk, kad dvēsele sauc. Ne jau skriešus. Kad vajag. Nedod Dievs, ka atkal cilvēki stāv ārā pie dievkalpojuma durvīm – tas nozīmētu, ka nelaime jau ir klāt. Lai paliek mierīgi," uzsver Vita un atzīst, ka nams tāpat kā cilvēki ir mirstīgs. Taču, kamēr tas būs

viņas spēkos, viņa darīs visu, lai tajā saglabājas dzīvība.

Sienu izgāza ar kuvaldu

Viss, kas izdarīts, ir hernhūtiešu garā – pārliecība vai kopdarbs. 90. gadu vidū Vita pati sākusi "skrubināt nost apmetumu". Ar kalnu, karstā dienā, viena pati, taču iedvesmota. Kad situsi nost vienu stūri, ieradies teologs un vēsturnieks Gundars Ceipe, kas tieši tajā laikā aktīvi atjaunojis Brāļu draudžu darbību. Viņš bijis kopā ar jauniešiem, kam enerģijas pietiek visos laikos. "Biju pilnīgi balta, putekļiem nobirusi," smejas Vita, kam kopš tā laika ar negaidītajiem ciemiņiem aizsākusies darbīga kopā būšana. Rikojuši talkas, lūgšanas, nometnes – tāda jau ir saieta nama misija! "Bet vispirms vajadzēja izgāzt sienas. Tas ir simboliski. Brāļu draudzēs vienmēr ir divas ieejas – vīriešiem un sievietēm, arī zālē katrs sēž savā pusē. Bet mums lūgšanu zālei siena pa vidu! Neizturēju un teicu vīriešiem – kļau, mums tik smukas kleitas, sapucējušās nākam, bet jūs pat neredzat... Tad pagasta vecis pats paņēma kuvaldu un to sienu izgāza," saieta nama atdzimšanu dzīvespriecīgi komentē Vita un saka paldies visiem iesaistītajiem.

"Te viss ir tik vienkārši, ka pievelk dvēseli," secinām, romantiski skatoties zvaigznēs. Savukārt objekta nozīmi mantojuma nacionālajā kontekstā apliecina unikāls fakts – 1924. gadā, sākot Latvijas arhitektūras pieminekļu saraksta stādīšanu, par pirmo valsts aizsargāto pieminekli kļuva tieši Brāļu draudzes saiešanas nams. Arī tas atradās Vidzemē, Gaidē, taču nav saglabājies.

"Riņģi" šobrīd ir vienīgie, kas atrodas savā vietā un kopā ar īstajiem cilvēkiem. Kopš 1997. gada objekts iekļauts Valsts aizsargājamo pieminekļu sarakstā – rimts, mierīgs un neatkārtojams. Ar sajūtu, ka Dieva cepure ir pāri un viss būs labi.